

Jatočné i úžitkové vlastnosti nášho národného plemena oravka sú veľmi dobré

Obstojí aj v medzinárodnom porovnaní

Sľachtiteľské úsilie vynakladané od 50. rokov minulého storočia na vytvorenie plemena kúr vhodných pre podmienky chladnejších, vyššie položených oblastí Slovenska bolo korunované úspechom až v roku 1990. Vtedy bola oravka uznaná ako národné plemeno. Na jej vzniku sa podieľali plemená rodajlendka, hempšírka a wyandotka. Podarilo sa vyšľachtiť plemeno s obdĺžnikovým rámcom, konštitučne pevné, s dobrým osvalením, s rýchlym operovaním a sfarbením peria prispôsobeným prostrediu. S ružicovitým hrebeňom a menšími lalokmi kury lepšie prežívajú mrazivé zimné obdobie. Koža tela a behákov je žltá, čo je z hľadiska jatočného vzhľadu opracovaného trupu veľmi pozitívne.

Ing. Janka Benková, PhD.
Ing. Ján Baumgartner, DrSc.

Výskumný ústav živočíšnej výroby,
Stanica chovu a šľachtienia hydiny,
Ivanka pri Dunaji

pri Dunaji, pracovisku VÚŽV Nitra, sa so šľachtením oravky pokračuje od roku 1994, keď na popud SZCH a chovateľov Klubu oravky boli zakúpené násadové vajcia od chovateľov z oblasti Pusté Úľany, Malé Zálužie, Šurany a Nižná Kamenica - okr. Košice.

Cieľom bolo dosiahnuť vyrovnanosť krídla

V Stanici chovu a šľachtienia hydiny v Ivanke

počas rastu, zlepšenie reprodukčnej schopnosti, zvýšenie hmotnosti vajec, zlepšenie jatočnej kvality a v neposlednom rade zaradiť do chovu zvieratá v požadovanom farebnom ráze.

V prvých počiatkoch odchovu oraviek sme zistili veľkú nevyrovnanosť v rastovej intenzite oboch pohlaví. Veľké množstvo kurčiat bolo vyradených pri selekcii živej hmotnosti, nakoľko nedosahovali ani minimálnu hmotnosť, stanovenú ako jedno zo selekčných kritérií. Aj po vybrakovaní extrémnych jedincov sa variačný koeficient pohyboval na úrovni 18-20 %. V súčasnosti rastová schopnosť oboch pohlaví je prezentovaná v tabuľke 1.

Ďalším veľmi problematickým miestom bolo sfarbenie peria, keď v začiatkoch bolo potrebné vyradiť až 80 % populácie, ktorá prešla selekciou na intenzitu rastu a konštitúciu. Všetky tieto opatrenia, hoci veľmi prísne, priniesli želaný výsledok. V súčasnosti je biologický materiál oravky vyrovnaný počas rastu a aj štandardné sfarbenie tela dosahuje čoraz viac jedincov. O prísne hodnotenie fenotypu oravky v našom chove sa po niekoľko rokov stará Ing. Alexander Hlavatý, ktorý je v súčasnosti aj predsedom Klubu oravky.

Za obdobie 210-270 dní sliepky znesú v priemere 135-155 vajec, pričom rozloženie počtu znesených vajec v priebehu znáškového obdobia je pomerne vyrovnané (tab.2). Oplođenost násadových vajec sa pohybuje okolo 82,6-86,0 %, liahnivosť z vložených vajec 69,6-74,5 %

Tabuľka č.1: Rastová krivka pri odchove vo veku (v týždňoch).

Ukazovateľ	5	10	15	20
Živá hmotnosť sliepok v priemere (g)	397,06	942,95	1 298,33	1636,83
Živá hmotnosť kohútov v priemere (g)	447,83	1 142,55	1 818,33	2433,03

Tabuľka č.2: Znáška v mesiaci (30-dňové obdobie).

Ukazovateľ	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	Spolu
Počet znesených vajec v priemere na nosnicu (ks)	20,49	22,05	19,59	19,69	17,29	17,16	14,89	135,4
Variačný koeficient (%)	23,52	9,63	10,83	13,17	15,80	16,90	30,88	10,49

Tabuľka č.3: Priebeh nárastu hmotnosti vajec podľa dĺžky znášky (30-dňové obdobie).

Ukazovateľ	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Hmotnosť vajec v priemere (g)	48,21	49,89	51,55	53,27	54,31	56,25	56,99
Variačný koeficient (%)	6,97	6,87	6,90	6,63	6,60	6,20	5,54

Tabuľka č.4: Jatočná analýza 20- a 56-týždňových oraviek.

Ukazovateľ	20 týžd.		56 týžd.	
	♀	♂	♀	♂
Živá hmotnosť (g)	1750,00	2400,00	2580,00	3680,00
Hmotnosť opracovaného trupu (g)	1074,00	1498,00	1557,80	2343,40
Hmotnosť drobov (g)	126,25	179,00	155,40	206,20
Hmotnosť abdominálneho tuku (g)	39,00	51,00	107,00	136,40
Hmotnosť prsnej časti (g)	307,50	392,75	420,80	597,40
Hmotnosť stehnových častí (g)	379,75	578,50	544,80	950,00
Hmotnosť krídlových častí (g)	139,25	187,75	170,80	236,00
Hmotnosť chrbtvej časti (g)	247,50	339,00	405,80	540,80
Hmotnosť prsnej svaloviny (g)	240,75	299,25	293,80	430,33
Hmotnosť stehnovej svaloviny (g)	260,25	396,00	358,00	670,00
Jatočná výťažnosť (%)	70,82	70,49	74,47	73,75

Tabuľka č.5: Vyhodnotenie testu liahnutia a odchovu v MTD Ústrašice. (cit. Machander a Novotný, 2004)

Kombinácia	Hmotnosť násadových vajec (g)	Oploď. (%)	Liahnutie z		Živá hmotnosť v g						Konverzia 126 dní (kg/ks)
			vloz. (%)	oploď. (%)	1. deň		5 týžd.		16 týžd.		
					♀	♂	♀	♂	♀	♂	
ČZK 1	54,56	92,78	88,89	94,12	36	40	342	428	1 108	1 616	6,42
ČZK 2	59,56	87,78	76,67	84,15	37	40	348	410	1 205	1 752	6,42
Zeleno-nožka	58,33	92,78	82,78	89,22	36	40	375	390	1 181	1 860	6,54
Oravka	50,67	87,22	75,55	86,62	33	40	353	448	1 305	1 974	6,72

Snímky: Erik Ballay

a liahnivosť z oplodnených vajec 75,4–84,8 %. Pri použití inseminácie kohúty veľmi dobre reagujú na masáž a odber ejakulátu.

Hmotnosť vajec tohto plemena je pomerne malá, hoci aj pri tak nízko dedivom znaku ako je hmotnosť vajec sa nám mierny pokrok podaril. Vajcia v priebehu jednotlivých znáškových cyklov (rokov) boli vážené v každom 30-dňovom znáškovom období počas 10 dní od každej nosnice individuálne (tab.3).

Pre chovateľov kúr okrem produkcie vajec je zaujímavá aj mäsová úžitkovosť. Keďže oravku zaraďujeme medzi plemená s kombinovanou úžitkovosťou, aj produkcia mäsa je zaujímavou komoditou. Podiel jednotlivých častí jatočného trupu oboch pohlaví plemena oravka vo veku 20 a 6 týždňov dokumentuje tabuľka 4. Sličky aj kohúty vo veku 20 týždňov dosahujú jatočnú výťažnosť vyššiu ako 70 % pri živej hmotnosti 1 750 g, resp. 2 400 g. Vo veku 56 týždňov dosahujú sličky výťažnosť 74,47 % a kohúty 73,75 %, pričom hmotnosť abdominálneho tuku sa udržiava v rozpätí 107–136,4 g.

Okrem našich vlastných poznatkov o úžitkovosti tohto plemena, sme privítali možnosť otestovať a porovnať výkonnosť biologických vlastností oravky s inými domácimi plemenami na Medzinárodnej testovacej stanici hydiny (MTD) Ústrašice v Českej republike. Do medzinárodného rodičovského testu boli zaradené české zlaté kropenky (ČZK), zelenonožky z Poľskej republiky a naša oravka.

Dovoľme si teraz oboznámiť čitateľov s najdôležitejšími výsledkami z tohto testu. Vyhodnotenie testu liahnutia a odchovu ukazuje tabuľka 5. Rastová krivka v odchove (tab. 6) potvrdzuje trend rastovej schopnosti, ako sme uviedli pri našich sledovaniach, a je možné povedať, že oravka rástla najintenzívnejšie z testovaných plemien. Podobne aj výsledky

v produkcii vajec a vaječnej hmoty (tab.7) vyšli pre oravku veľmi potešiteľne. V nadväznosti na uvedenú úžitkovosť sme zaznamenali veľmi dobré ukazovatele v spotrebe krmiva v sličku, na 1 vajce či na 1 kg vaječnej hmoty (tab.8).

Záverom je možné vyjadriť veľkú spokojnosť s úžitkovými parametrami domáceho plemena.

Klub oravky aj jej ostatní chovatelia môžu byť hrdí, že toto jediné národné plemeno kúr na Slovensku dosahuje takéto pozitívne výsledky. Je teraz len na nás, aby sa jeho úžitkové, ale aj fenotypové parametre aj naďalej udržiavali na požadovanej úrovni a aby sa oravka rozšírila hlavne do tých oblastí, pre ktoré bola vyšľachtená. □

Tabuľka č.6: Rastová krivka v odchove v MTD Ústrašice. (cit. Machander a Novotný, 2004)

Kombinácia	Vek v týždňoch - priemerná hmotnosť (g)							
	4	5	7	9	11	13	16	18
ČZK 1	273	342	544	675	888	1 010	1 108	1 270
ČZK 2	273	348	570	768	925	1 090	1 205	1 329
Zelenonožka	300	375	591	737	906	990	1 181	1 294
Oravka	273	353	593	800	938	1 120	1 305	1 457

Tabuľka č.7: Výsledky znášky v MTD Ústrašice. (cit. Machander a Novotný, 2004)

Kombinácia	Vek pri znáške (dni)				Produkcija vajec na				Vaječná hmotna na		
	10%	30%	50%	max. znáška deň	počiatočný stav		priemerný stav		počiatočný stav	priemerný stav	
					ks	%	ks	%			
ČZK 1	145	152	156	180	66,67	102,42	28,14	109,42	30,06	5,31	5,68
ČZK 2	143	158	153	166	73,33	109,91	30,20	109,91	30,20	5,82	5,82
Zelenonožka	134	154	145	211	84,44	165,80	45,55	176,97	48,62	8,84	9,43
Oravka	147	157	161	215	86,67	164,67	45,24	170,59	46,87	8,13	8,42

Tabuľka č.8: Spotreba krmiva a živá hmotnosť na konci znášky v MTD Ústrašice. (cit. Machander a Novotný, 2004)

Kombinácia	Spotreba krmiva na				Živá hmotnosť na konci znášky (g)
	1 sličku (kg)	1 vajce (g)	1 kg vaječnej hmoty (kg)	1 KD (g)	
ČZK 1	47,50	433,90	8,36	130,40	1 982,80
ČZK 2	44,40	404,40	7,63	122,10	1 918,60
Zelenonožka	48,60	274,80	5,16	133,60	1 947,40
Oravka	47,20	276,70	5,60	129,70	2 127,20